

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Štefanka a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Anny Petruľákovvej v právnej veci žalobcu: **O., spol. s r.o.**, so sídlom **S.P.**, IČO: X., zastúpená advokátom JUDr. I. J.,K., B. proti žalovanému: **Slovenská republika - Ministerstvo financií SR**, so sídlom Štefanovičova 5, Bratislava **o zaplatenie 5 844 603 Sk s príslušenstvom**, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 27. novembra 2007, č. k. 3 Cob 53/2007-302, 3 Cob 54/07, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 27. novembra 2007, č. k. 3 Cob 53/2007-302, 3 Cob 54/07 **z a m i e t a.**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým rozsudkom krajský súd ako súd odvolací rozsudok Okresného súdu v Prešove zo dňa 7. apríla 2006, č. k. 19 Cb 37/2003-261, ktorým súd prvého stupňa uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 129 383 Sk s 13% úrokom z omeškania ročne

od 28.1.2003 do zaplataenia, v časti istiny 715 220 Sk konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania, zmenil v spojení s doplňujúcim rozsudkom prvostupňového súdu, č. k. 19 Cb 37/2003-291 tak, že návrh žalobcu zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa rozhodol na základe podaného návrhu žalobcu na zaplataenie uplatnenej výšky škody vzniknutej nezákonným rozhodnutím colného úradu, ktorým uložil povinnosť PaedDr. A.K. zaplatiť colný dlh vo výške 4 180 960 Sk, ktorý spolu s trovami exekúcie 83 614 Sk odpísal z účtu žalobcu. Súd prvého stupňa z výsledkov vykonaného dokazovania zistil, že v Živnostenskom registri Obvodného úradu v Prešove pod č. 7076399 je evidovaný ako súkromný podnikateľ PaedDr. A.K., s miestom podnikania P.Ď. a s predmetom podnikania, okrem iného, obchodná činnosť - ovocie - zelenina, a to od 12.6.1992. V Obchodnom registri Okresného súdu Prešov je v oddieli X vo vložke č. X registrované družstvo s obchodným menom A. a predmetom jeho činnosti bola veľkoobchodná a maloobchodná činnosť s ovocím a zeleninou, pričom súkromný podnikateľ PaedDr. A.K. bol podpredsedom predstavenstva tohto družstva a od 10.7.2001 predsedom predstavenstva. Uznesením Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6K 2/03-10 zo dňa 21.3.2003 bol na majetok dlžníka A. družstvo vyhlásený konkurz. Colný úrad v Prešove rozhodnutiami pod č. 2294/00/01 až 2294/00/24/25 zaviazal PaedDr. A. k povinnosti zaplatiť sumu 4 180 690 Sk a tieto rozhodnutia boli potvrdené rozhodnutím Colného riaditeľstva SR pod sp. zn. 38909/2001/1 zo dňa 19.10.2000. PaedDr. K. - A. a A. družstvo dňa 26.2.2001 s účinnosťou od 1.3.2001 uzavreli zmluvu o predaji podniku a univerzálnym nástupcom sa tak stalo A. družstvo. V priebehu konania došlo k postúpeniu pohľadávky na žalobcu. Na základe podnetu o preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania Ministerstvo financií SR vyhovelu podaniu v plnom rozsahu a zrušilo rozhodnutie Colného riaditeľstva SR ako nezákonné a v nadväznosti na to colné riaditeľstvo rozhodnutím č. 50493/2001-890102 zo dňa 31.1.2002 zrušilo rozhodnutia Colného úradu v Prešove pod č. 2294/00/01 až 2294/00/25 a vec vrátilo na nové prejednanie a rozhodnutie. Z dôvodu neexistencie exekučného titulu následne Colný úrad v Prešove dňa 14.3.2002 vrátil A. družstvu sumu 1 674 719 Sk a sumu 187 805 Sk, dňa 20.3.2002 sumu 6 023 Sk a dňa 22.3.2002 sumu 2 312 143 Sk. Vo veci súd prvého stupňa dal vypracovať tri znalecké posudky, a to Doc. Ing. M.P., CSc., ktorý vyčíslil škodu spôsobenú žalobcovi na 5 844 603 Sk, ďalej Prof. Ing. J.Ď., PhD., ktorý vyčíslil škodu v rozmedzí od 535 186 Sk až 3 940 780 Sk a ďalej E. v Bratislave, ktorá vyčíslila škodu na 5 129 383 Sk. Na

základe takto zisteného skutkového stavu súd prvého stupňa právne vec hodnotil ako nárok na náhradu škody, spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátnej správy podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a konštatoval, že takýto nárok na náhradu škody je spôsobilým predmetom postúpenia pohľadávky v zmysle § 524 OZ. Vzhľadom na to, že žalobca vzal svoj návrh v časti o zaplatenie 710 000 Sk späť, v tejto časti súd podľa § 96 ods.1 O.s.p. konanie zastavil. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 149 ods. 1 a § 151 O.s.p. Doplnujúcim rozsudkom, č. k. 19Cb/37/2003-291 zo dňa 13. marca 2007 potom súd prvého stupňa zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 13%-né úroky z omeškania zo sumy 5 129 383 Sk od 23.1.2003 do 27.1.2003.

Odvolací súd ďalej v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že škoda, ktorá vznikla z nezákonného rozhodnutia, bola spôsobená PeadDr. A.K., ktorý svoj podnik predal a tak pohľadávka prešla na subjekt A. družstvo, ktoré zmluvou o postúpení pohľadávky nárok na túto škodu postúpilo subjektu A. MK, spol. s r.o., a to dňa 20.6.2002. A. MK, spol. s r.o., K.P. ďalšou zmluvou o postúpení pohľadávky previedol tento nárok 5.4.2004 na žalobcu. Odvolací súd doplnil dokazovanie oboznámením zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi A. družstvo, K.P. ako postupcom a A. MK, spol. s r.o., K.P. ako postupníkom, ktorá bola uzavretá dňa 20.6.2002 a ktorou postupca previedol svoj nárok na náhradu škody, čo je predmetom konania, na uvedenú obchodnú spoločnosť. Žalobca potvrdil na odvolacom pojednávaní, že táto zmluva bola podpísaná osobami uvedenými v zmluve, teda za postupcu PeadDr. A., predsedom predstavenstva a za postupníka konateľkou M.. Odvolací súd dospel k záveru, že zmluvy o postúpení pohľadávky sú neplatné. Zmluva uzavretá medzi A. družstvo, K.P. a A. KM, spol. s r.o., K.P. je absolútne neplatná pre nedostatok formy, ktorú zákon vyžaduje. V danom prípade A. družstvo predstavovalo malé družstvo, v zmysle § 245 Obchodného zákonníka a v takomto prípade podľa § 245 ods. 1 Obchodného zákonníka v družstve, ktoré má menej ako 50 členov môžu stanovy určiť, že pôsobnosť predstavenstva a kontrolnej komisie plní členská schôdza. Poukázal na to, že ak je pre právny úkon, ktorý robí predstavenstvo (členská schôdza) predpísaná písomná forma, je potrebné podpís aspoň dvoch členov predstavenstva (dvoch členov družstva). Zmluva o postúpení pohľadávky musí mať písomnú formu a v spojení s ustanovením § 243 ods. 3, teda písomná forma vyžadovala podpis dvoch členov predstavenstva alebo aspoň dvoch členov družstva, ak by išlo o malé družstvo. Zo zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej medzi A. družstvo, K.P. ako postupcom a A. MK, spol.

s r.o., K.P. ako postupníkom vyplýva, že túto zmluvu podpísal len predseda predstavenstva družstva a nie ďalší člen predstavenstva, takže nebola naplnená podmienka ustanovenia § 243 ods. 3 Obchodného zákonníka, ani podmienka uvedená v § 524 ods. 1 Obč. zák., teda že išlo o splnenie podmienky písomnej zmluvy. Odvolací súd ďalej neuznal námietku žalobcu o relatívnej neplatnosti právneho úkonu, ktorú by bolo možné akceptovať len vo vzťahu postupcu a postupníka, ale nie vo vzťahu žalobcu a žalovaného. Z uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. zmenil a nepriznal úspešnému žalovanému náhradu trov konania, keď dôvod hodný osobitného zreteľa videl v tom, že žalobca sa z okolností vecí mohol domnievať o dôvodnosti svojho nároku a len pre neplatnosť jednej zo zmlúv o postúpení pohľadávky bola jeho žaloba neúspešná.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca a navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. V podanom dovolaní prípustnosť dovolania zrejme opiera o ust. § 238 ods. 1 O.s.p., keďže bol odvolacím rozsudkom zmenený rozsudok súdu prvého stupňa. V dovolaní uviedol, že boli prvostupňovým súdom v plnom rozsahu zistené a preukázané tvrdenia navrhovateľa a vznik škody bol ustálený naisto, keď vadným rozhodnutím (rozhodnutiami) štátneho orgánu došlo ku škode a došlo aj k jej vyčísleniu znalcami z odboru. Závery prvostupňového súdu vo veci vzniku škody a jej rozsahu nespochybnil ani odvolací súd.

Poukázal na to, že odporca nikdy nenamietal neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky medzi A. družstvom a A. MK, spol. s r.o. Podľa názoru navrhovateľa písomná forma právneho úkonu je dodržaná, ak text právneho úkonu podpíše konajúca osoba. Písomný text zmluvy o postúpení pohľadávky medzi A. družstvom a A. MK, spol. s r.o. bol podpísaný konajúcimi osobami. Uviedol, že relatívne neplatným bude len ten právny úkon, ktorého dôvod neplatnosti chráni záujem len jedného účastníka a toho ktorého-konkrétneho právneho vzťahu. Domáhať sa neplatnosti potom môže len ten účastník právneho vzťahu, ktorého záujmy boli dôvodom neplatnosti dotknuté. Ide o situáciu, ktorá nenastala. Uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávky vychádzala zo záujmov a dojednaní A., družstva a A. MK, spol. s r.o., preto ju nik z dotknutých osôb nenapadol.

Ďalej v dovolaní uviedol, že vo všeobecnosti platí, že právne úkony, pre ktoré je predpísaná písomná forma, vždy musia podpísať aspoň dvaja členovia predstavenstva. Ide o zásadu, ktorú v plnom rozsahu definuje ust. § 243 ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb.

Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov. Vyslovil ďalej názor, že uvedená zásada bola modifikovaná u družstiev, ktoré zákonodarca označil ako malé. V uvedenom princípe zákonodarca vymedzil aj orgány družstva (úpravu orgánov družstva ponechal na stanovách), pričom však stanovy aj v danom prípade (malého družstva) museli vždy určiť, kto je štatutárnym orgánom a akým spôsobom koná v mene družstva navonok. Členská schôdza ako najvyšší orgán družstva musela zvoliť len predsedu družstva, ktorý potom konal v mene družstva, s účinkami aj voči tretím osobám. Podľa platnej právnej úpravy vymedzenej ust. § 245 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v minulosti platnom znení stanovilo, že „štatutárnym orgánom je predseda, prípadne ďalší člen poverený členskou schôdzou“. Je teda zrejmé, že štatutárnym orgánom A., družstva bol predseda družstva konajúci samostatne. Členská schôdza A., družstva sa uzniesla, že štatutárnym orgánom je aj jeho ďalší člen zvolený do funkcie podpredsedu. Išlo však o možnosť, nie povinnosť. Uviedol tiež, že A. družstvo malo päť členov a teda nebolo potrebné akýmkoľvek spôsobom sťažovať spôsob konania navonok. Podľa názoru dovolateľa zákonodarca daný vzťah vymedzil s tým, že v ust. § 245 ods. 4 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov stanovil, že na orgány malého družstva sa ust. § 243 ods. 3 nepoužije, preto A. družstvo postúpilo pohľadávku voči odporcovi platne a bezvadne.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne vyjadril podaním zo dňa 30.1.2008, opätovne zdôraznil obranu žalovaného založenú v odvolacom konaní na nedostatku pasívnej legitímácie s odkazom na obsah vo veci podaného odvolania proti rozsudku prvostupňového súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací /§ 10a ods. 1 O.s.p./ preskúmal vec podľa ust. § 242 ods. 1 O.s.p. a po prejednaní dovolania podľa § 243a ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Predmetom dovolacieho konania je dovolateľom namietané posúdenie platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi A. družstvo, K.P. ako postupcom a A. MK, spol. s r.o., K.P. ako postupníkom dňa 20.6.2002, a to z hľadiska dodržania predpísanej písomnej formy zmluvy a spôsobu konania štatutárneho orgánu malého družstva.

Písomná forma právneho úkonu predpokladá existenciu dvoch náležitostí: písomnosti a podpisu. Písomnosť spočíva v tom, že prejav vôle (právny úkon) konajúceho subjektu zahŕňa všetky podstatné náležitosti zachytené v písomnom texte a právne významný je len ten

prejav vôle konajúceho, ktorý je vyjadrený v písomnom texte, preto eventuálne zámery konajúceho v písomnom texte nevyjadrené sú právne bezvýznamné. Forma média, nosiča textu, nie je rozhodujúca. Text môže byť napísaný vlastnou rukou konajúceho, rukou inej osoby, strojom, tlačou. Písomný prejav musí byť súčasne podpísaný. Až od podpisu konajúcej osoby je písomný prejav platný. Na rozdiel od textu písomnosti musí byť podpis zásadne vlastnoručný, čím je zabezpečená jeho určitá jedinečnosť. Nedodržanie písomnej formy robí právny úkon neplatným. Táto neplatnosť je pri nedodržaní písomnej formy stanovenej zákonom absolútna, ako to vyplýva z ust. § 263 ods. 2 Obchod. zák.. Zákon kogentne stanovuje (§ 243 ods. 3 Obchod. zák.), že právny úkon predstavenstva vo vzťahu k tretím osobám, pri ktorom je predpísaná písomná forma, musia vykonať (podpísať) aspoň dvaja členovia predstavenstva. Ide o právne úkony, pri ktorých je zákonom obligatórne stanovená písomná forma. Právny úkon postúpenie pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávky v zmysle ust. § 524 ods. 1 Obč. zák. vyžaduje obligatórne písomnú formu. Následná právna úprava orgánov malého družstva upravená v ust. § 245 Obchod. zák. upravuje pôsobnosť predstavenstva a kontrolnej komisie v družstve s menej ako 50 členmi možnosťou úpravy stanovami družstva tak, že túto preberá členská schôdza a v odseku 2 stanovuje, že štatutárnym orgánom družstva je predseda, prípadne ďalší člen poverený členskou schôdzou. Spôsob konania malého družstva v prípade právneho úkonu, pri ktorom je predpísaná písomná forma, nie je osobitne upravený, preto je potrebné postupovať tak, ako je tento spôsob upravený vo všeobecnej časti právnej úpravy družstva, a to podľa ust. § 243 ods. 3 Obchod. zák. Preto ak zmluvu o postúpení pohľadávky, pre ktorú je obligatórne predpísaná písomná forma (§ 524 ods. 1 Obč. zák.) podpísal len jeden člen predstavenstva, v prípade malého družstva predseda (člen družstva), nie je splnená formálna náležitosť tejto zmluvy spočívajúca vo vade podpisu a takáto zmluva je absolútno neplatná. Neobstojí ani námietka absurdnosti potreby konania v prípade predpísanej písomnej formy právneho úkonu dvomi členmi družstva, štatutármi družstva, nakoľko aj v prípade malého družstva zákonodarca považoval za potrebné zabezpečiť ochranu právnych záujmov členov aj malého družstva.

Dovolací súd po preskúmaní rozhodnutia odvolacieho súdu a výsledkov vykonaného dokazovania v časti týkajúcej sa predmetu dovolacieho konania zistil, že odvolací súd správne vec právne posúdil a o veci rozhodol.

Dovolací súd z uvedených dôvodov v zmysle ust. § 243b ods. 1, 4 O.s.p. dovolanie žalobcu ako nedôvodne podané zamietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol v zmysle ust. § 243c v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému v dovolacom konaní žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko trovy dovolacieho konania mu nevznikli žiadne a tieto si ani neuplatnil.

P o u ě n i e: Proti tomuto rozsudku nie je opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave 27. januára 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcsová